

CU 25 DE ESEURI CÂȘTIGĂTOARE

Camelia Diaconu / Tinu Bosînceanu
Tana Cuturela / Ion Ambrinoc
Mahsa Khadem / Daniel Semenciuc
Andrada Pop / Ana Crăciun

Cuprins

1. De ce am decis să scriem o carte despre studii în străinătate	7
2. Povestea Upgrade Academy	11
3. Ce înseamnă să studiezi la una dintre universitățile de top din lume?	17
4. Cum faci să ajungi acolo?	27
5. Nu poți să alegi între matematică, istorie și arte vizuale? – STATELE UNITE ALE AMERICII	35
Sistemul universitar din State – de Tinu, absolvent de Matematică la Harvard University	35
Studiu de caz: Tana C.	38
Eseuri de succes	43
6. Ai o pasiune la fel de veche ca tine? – MAREA BRITANIE	97
Sistemul universitar din Marea Britanie – de Ion, absolvent de Matematică și Informatică, University of Oxford	97
Studiu de caz: Nora G.	101
Studiu de caz: Maria R.	105
Eseuri de succes	109

7. Te distrezi pe cinste la proiectele de grup? – ȚĂRILE DE JOS	163
Sistemul universitar din Țările de Jos – de Andrada, studentă la Științele Comunicării, University of Amsterdam	163
Studiu de caz: Andreea C.	166
Eseuri de succes	173
8. Ai visat vreodată că poți schimba lumea prin businessul tău? – UNIVERSITĂȚA BOCCONI	197
Sistemul universitar de la Bocconi – de Ana, studentă la Business și Economie în artă, cultură și comunicare, Universitatea Bocconi	197
Studiu de caz: Ana C.	200
Eseuri de succes	204
Mulțumiri	239
Biografiile autorilor	241

1

De ce am decis să scriem o carte despre studii în străinătate

„De ce?” De ce fac lucrurile pe care le fac? De ce cade mărul din copac? De ce comunismul nu poate duce la un sistem politic și economic viabil? De ce ar trebui să ne pese de încălzirea globală? A se întreba „De ce?” este primul și poate cel mai important lucru pe care îl încurajăm la toți elevii cu care lucrăm. Așa că e natural ca și noi să ne întrebăm: „De ce scriem cartea asta?” Un răspuns inițial ar fi că vrem să ajutăm cât mai mulți elevi care doresc să studieze la universități bune din străinătate să înțeleagă cum pot ajunge acolo. Apoi, vine în mod natural întrebarea: „De ce să-i ajutați să studieze în străinătate?”

Aici intervine aspectul care ne unește pe toți cei din echipa Upgrade. Cu toții am avut ocazia să învățăm la unele dintre cele mai renumite universități din lume: Harvard, Cambridge, Oxford și Yale și pentru noi toți aceasta a fost o experiență care ne-a schimbat ca oameni, transformând felul în care ne raportăm la lume. Puțini oameni au șansa să-și petreacă trei sau patru dintre anii de formare într-un mediu dominat de diversitate, în care sunt liberi să-și exploreze în profunzime interesele intelectuale și pasiunile, înconjurați de oameni cu filosofii și experiențe de viață diferite, care să-i provoace să dezvolte perspective noi asupra lumii. Noi ne uităm în urmă la experiența universitară ca la ultima perioadă în care am avut tot timpul și libertatea din lume să învățăm lucruri care ne interesează doar din pură curiozitate, să schimbăm idei și să dezbatem cu oameni capabili din toate colțurile lumii, pe care nu am fi avut

șansa să îi întâlnim altfel; să ne maturizăm și să înțelegem mai bine cine suntem și în ce fel putem să facem lumea un loc mai bun. Experiența educațională la o universitate de top este mult mai mult decât o pregătire academică riguroasă. Până la urmă, aceleași concepte de anatomie le sunt predate studenților și la facultatea de medicină din România, și celor de la Cambridge sau de oriunde altundeva. Diferența este că poți învăța anatomia alături de colegi pasionați și motivați din întreaga lume, când îți este predată de profesori entuziaști, implicați în cele mai recente descoperiri științifice în domeniu și, nu în ultimul rând, într-un sistem meritocratic, bazat pe valori sănătoase, în care munca, onestitatea și transparența sunt promovate. De aceea ne dorim ca un număr cât mai mare de elevi din țară să aibă acces la o astfel de experiență.

Ajungem acum la următoarea întrebare naturală: „De ce m-ar ajuta cartea asta să fiu admis la o universitate de top?” Lucrând de câțiva ani în domeniul educației, cu elevi de liceu, a devenit din ce în ce mai clar pentru noi că sistemul de învățământ preuniversitar din țară nu reușește să îi pregătească pe elevii de liceu pentru provocările cu care vor trebui să se confrunte la universitate și, mai târziu, în viață. Acest sistem educațional rigid le impune elevilor să studieze în profunzime un număr limitat de materii considerate „importante”, în timp ce elevii cu interese și înclinații diferite deseori nu au ocazia să aprofundeze la școală subiectele care îi pasionează. Un elev care dorește să studieze psihologie nu va putea, doar din orele de la școală, să înțeleagă exact în ce constă acest domeniu și s-ar putea chiar să fie descurajat de cei din jur să se intereseze și să citească singur, pe motiv că ar trebui să își dedice timpul pregătirii la mate și la română și să facă o facultate „serioasă”, ca să devină medic, avocat sau programator. Să nu mai vorbim despre elevii pasionați de arte sau film.

În această carte vom discuta despre experiența noastră în a lucra cu elevi motivați, trecuți printr-un proces introspectiv, care le-a permis să-și dea seama ce e important pentru ei și să prindă curajul de a-și urma pasiunea. Vom prezenta și analiza eseurile de admitere ale acestora, pe baza cărora au fost admiși la unele dintre cele mai bune universități din lume.

O altă problemă pe care am remarcat-o în rândul elevilor de liceu este lipsa de informații. La școală, elevilor nu li se prezintă oportunitățile pe care le au după terminarea liceului, în ce constă procesul de admitere la diferite universități din lume, ce lucruri sunt importante pentru a fi admiși acolo și ce ar putea face în această direcție. Diverse preconcepții și mituri circulă despre admiterea la universități de top, iar elevii devin confuzi și descurajați, cu impresia vagă că oricum probabil nu sunt suficient de buni. În paginile care urmează, noi vom încerca să demontăm câteva dintre aceste mituri și să oferim o perspectivă mai clară asupra a ceea ce presupune să fii admis la o universitate de top.

Acestea fiind zise, mai rămâne o singură întrebare: de ce îi încurajăm pe elevi să (se) întrebe „De ce?”? Pentru a-i deprinde să gândească critic și să pună sub semnul întrebării adevărurile general acceptate în jurul lor; pentru a le stârni curiozitatea și a-i face să găsească plăcerea căutărilor intelectuale; pentru a-i ajuta să se cunoască mai bine pe ei înșiși și a le dezvolta capacitatea de a lua decizii asumate în legătură cu viitorul lor; pentru a-i face să înțeleagă ce rol pot juca în comunitatea din care fac parte și a crea o schimbare în bine. Și toate aceste lucruri sunt esențiale când îți propui să studiezi la o universitate de top, dar și să-ți împlinești destinul și misiunea de cetățean al lumii.

2 | Povestea Upgrade Academy

Prima zi înapoi în România după aproape șapte ani petrecuți în SUA. Tinu Bosînceanu, absolvent Harvard și fondator Upgrade Academy, stă într-un Airbnb închiriat, care se găsește în mod (ne)întâmplător (pe cât de întâmplătoare este sau nu viața) pe Strada Speranței. Își petrece întreaga noapte la povești despre viață și despre incertitudinea prezentului cu un vechi prieten. Animat și totodată bulversat de adrenalina acestui început de drum pe care nu l-ar fi anticipat vreodată, Tinu își construiește un nou ideal: să aducă noilor generații de elevi români metodele inovative de predare și învățare deprinse la cea mai prestigioasă universitate a lumii, dimpreună cu valorile și principiile acestei instituții.

Însă, ca în orice poveste de succes, drumul a fost unul anevoios și transformator, refuzând să i se deschidă cu ușurință. Întoarcerea sa în România a fost în mod negreșit privită ca un eșec. Începând cu familia, prietenii apropiați și până la necunoscuți care îl știau doar ca „băiatul din Suceava ajuns la Harvard”, cu toții se simțeau înșelați și dezamăgiți de „dezeretarea” lui Tinu: părăsirea visului american. „Cum adică să ajungi din Boston înapoi în România? Ce? Ți s-a urât cu binele?” Tinu știa însă că scopul său este mai presus de unul personal și se simțea bine în fața unui nou început.

Cea mai grea lovitură a fost când, după două luni petrecute încontinuu lucrând la planul de business, Tinu a trebuit să se confrunte cu o cascadă de refuzuri din partea investitorilor la care apelase. Dorința de a schimba educația din România nu

părea să convingă prea mulți investitori să se afilieze – totul suna mai degrabă a fantezie a unui tânăr care nu cunoaște – sau refuză să-și amintească – realitatea spațiului românesc. Însă, pe măsură ce respingerile se cumulau și decepția înfrângerii devenea tot mai stringentă, Tinu persevera, refugiindu-se în ideea că oricum nu are nimic de pierdut. Ceea ce este acum cunoscută drept cea mai prestigioasă consultanță educațională din România a început cu Tinu intrând din clasă în clasă la „Tudor Vianu”, în speranța că poate-poate va convinge niște elevi să i se încredințeze în procesul de pregătire pentru a aplica la universități de top din străinătate. Supliciu mental a culminat cu primirea unei oferte full-time destul de bune ca data scientist – așa că a ales să-și pună visul pe pauză și să-l păstreze drept *part-time project*. La un pas de a accepta oferta, a purtat o lungă discuție cu unul dintre puținii oameni care nu se temeau să-i spună în față adevărul rece și dur. Fiind atenționat că proiectul are să moară odată cu acceptarea ofertei full-time de muncă într-o altă parte, Tinu a realizat că nu poți să-ți împarți ambiția și pasiunea autentice în prea multe direcții.

Trei ani mai târziu însă, Tinu nu mai este singur. I s-au alăturat pe parcursul celor trei ani de activitate o mulțime de alți tineri români, absolvenți de facultăți precum Oxford, Yale, Cambridge și Harvard, care îi împărtășesc idealul: să ajute noile generații de elevi să cunoască o altfel de educație. O educație în care dorințele și nevoile lor sunt puse pe primul loc, iar libertatea de gândire și exprimare sunt vitale. Împreună, această echipă de mentori ambițioși și energici a creat multiple programe de îndrumare și antrenare a elevilor, cu scopul ca aceștia să fie admiși în cele mai competitive și prestigioase medii universitare. Rezultatele vorbesc de la sine: echipei Upgrade Academy i se datorează 67% din totalul de români admiși la universități din Ivy League; 85% dintre elevii români

admiși la top 5 universități din Marea Britanie și o rată de admitere de 93% la Universitatea Bocconi, cea mai bună universitate de economie și business din Italia, precum și 100% dintre elevii admiși la top 5 universități din Olanda.

De ce? Pentru că mentoratul, pentru noi, înseamnă mai mult decât o pregătire academică riguroasă a eseurilor, examenelor și interviurilor de admitere. Înseamnă crearea unei conexiuni sincere și puternice între mentor și elev, care oferă încredere în sine elevului și îl motivează să-și dorească să persevereze în atingerea propriilor aspirații academice și profesionale. Iar toate aceste lucruri se văd și se simt. Tocmai de aceea ne mândrim cu metoda de mentorat Upgrade – deoarece vizează nu numai reușita academică, ci și dezvoltarea personală a elevilor noștri –, care, în mod natural, se concretizează în niște rezultate frumoase.

În plus, în vara lui 2020 ne-am împins în afara zonei noastre de confort constituite din activitatea principală desfășurată până atunci și ne-am extins activitatea în domeniul pedagogiei alternative. Astfel, am organizat șapte cursuri academice care s-au desfășurat toată luna august și care au strâns un număr total de 53 de elevi. Aceștia ne-au mărturisit la final, într-o majoritate covârșitoare, că nivelul informației și al materialului predat la cursurile noastre a fost cu mult peste orice altceva au întâlnit și experimentat ei în România. Predate de actuali studenți sau absolvenți de facultăți precum Yale, UPenn, UCL și Cambridge, cursurile au acoperit domenii precum medicina, psihologia, economia, arhitectura, filosofia, *web developmentul* și dreptul, fiind bazate pe metode occidentale de predare, unde interacțiunea constantă profesor-elevi, dezbaterile dintre aceștia și accentul pe învățarea practică reprezintă fundamentul procesului educațional. Cursurile au prezentat elevilor concepte de bază, însă nu lipsite de provocări, din domeniile

menționate, având ca scop extinderea înțelegerii pe care elevii o au în momentul în care decid să aplice pe un anumit domeniu. Considerăm că acest lucru este absolut esențial, întrucât, dacă aplici într-un domeniu despre care nu ai informații de bază, te poți trezi ulterior că domeniul ales nu ți se potrivește. Astfel, deoarece singura modalitate de combatere a ignoranței este experimentarea, sperăm ca testarea unui domeniu înainte de a aplica la o facultate în acel domeniu să devină noua normalitate printre elevii din România. În acest scop, muncim într-un ritm alert pentru a oferi, atât în prezent, cât și pe viitor, o multitudine de noi oportunități pe care elevii să le folosească pentru a se orienta profesional și a-și cultiva în mod constructiv pasiunile.

Dar, pe lângă echipa de mentori, ceea ce ne unește și ne face într-adevăr o familie sunt elevii cu care lucrăm. Iar pentru a prezerva sentimentul de comunitate, am dezvoltat programul „Upgrade Student Ambassadors”, unul dintre puținele programe de internship pentru liceeni găsite la noi în țară. În cadrul acestuia simulăm pe cât de mult posibil condițiile unui loc de muncă real, astfel încât elevii participanți au sarcini de îndeplinit săptămânal și ședințe regulate cu supervizorii, unde primesc feedback și noi responsabilități, în funcție de performanța individuală. Experiența, care poate dura de la câteva luni la mai bine de un an, se finalizează cu un certificat care atestă completarea cu succes a internshipului și oferă o competență cu putere de factor diferențiator elevilor în procesul de aplicare în străinătate. Mai mult decât atât, oferim elevilor un spațiu în care să se simtă încurajați să-și exprime ideile și chiar să le transforme în proiecte personale. Ca atare, în această vară am găzduit o competiție de eseuri libere pe tema schimbării educației din România, care a adunat mai bine de 50 de creații ale unor liceeni dornici de mai mult și de mai bine. Potențialul de inovare și schimbare există într-o cantitate colosală la noi

în țară, dar rămâne la latitudinea noastră, a fiecăruia dintre noi, să ne însușim datoria civică de a promova, pas cu pas, un alt stil de gândire și înțelegere a lumii din jur. Noi am ales să ne îndeplinim această datorie morală față de prezentul și viitorul României prin oferirea unui mediu în care educația se face altfel – și anume adaptată la nevoile și dorințele individuale ale elevului.

Astăzi, Upgrade Academy este un accelerator pentru liceu care oferă un plan de educație individualizat, construit pe baza aspirațiilor și abilităților fiecărui elev. Programul constă în evaluări academice și vocaționale, cursuri academice, pregătire pentru teste standardizate și pentru admiterea la facultate, cu scopul de a maximiza șansele de succes la universități de top precum Ivy League (SUA), Russell Group (Marea Britanie), TU Delft (Olanda), University of Amsterdam (Olanda), Universitatea Bocconi (Italia) și altele. Mentorii noștri sunt absolvenți excepționali ai unor universități de top, cu o pasiune arzătoare pentru educație și care își doresc să dea înapoi ceva societății, prin intermediul educării noilor generații. Credem că toți elevii motivați pot, sub îndrumarea optimă, să fie admiși și să aibă succes într-un program universitar transformator.

Conceptual, Upgrade este un „liceu” de elită, dar concentrat exclusiv pe aptitudinile și experiența necesare succesului într-un program universitar selectiv, ai cărui profesori vin dintr-o rețea de absolvenți ai unor universități de renume mondial. Din dorința de a crea o comunitate la care să aibă acces toți elevii motivați de liceu, Upgrade are o prezență puternică pe Instagram ([upgradeacademyro](https://www.instagram.com/upgradeacademyro)), unde oferim sfaturi și informații despre admiterea și viața la universități de top din toată lumea.

Astfel, Cami, Vlad, Edith, Ion și Tinu, alături de restul echipei de peste 15 mentori Upgrade, vă invită la o explorare a

sinelui prin intermediul învățării și vă așteaptă la pregătirea atât pentru admiterea la universități de top, cât și pentru o altfel de mentalitate și un altfel de viitor pentru următoarele generații de studenți români.

3 | Ce înseamnă să studiezi la una dintre universitățile de top din lume?

Pentru noi, echipa Upgrade Academy, experiența universitară a fost una care ne-a transformat profund din toate punctele de vedere, părere pe care o împărtășesc și alți colegi de facultate veniți din toate colțurile lumii. Pentru noi în mod special, majoritatea venind din sistemul public de învățământ preuniversitar românesc, entuziasmul și încântarea au fost cu atât mai mari, dată fiind discrepanța între modul în care se făcea educația la liceu „aici” și cum au decurs studiile universitare „acolo”.

În școală, sistemul era – și a rămas – rigid, bazat pe metode prescriptive; se cereau aceleași lucruri de la toți elevii, indiferent de abilitățile și interesele lor individuale. Se puneau – și se puneau – accentul mai degrabă pe învățarea pe de rost decât pe înțelegerea în profunzime a conceptelor, iar numărul mare de materii obligatorii făcea imposibilă aprofundarea, în cadrul orelor de la liceu, a celor care îl interesau pe fiecare cu adevărat. Mai mult decât atât, chiar dacă poate învățăm serios la materii precum matematica, considerate „importante”, nu puteam să ne explorăm pasiunea în domenii precum economia, psihologia sau arta, materii care figurau în programa de liceu, dar erau deseori ignorate sau tratate superficial. Având în vedere numărul mare de elevi din fiecare clasă și programa rigidă, rămasă aproape neschimbată de zeci de ani, bazată pe aceleași manuale școlare învechite, lucrurile probabil că nu aveau cum să stea altfel. Totuși, nu am putut să nu fim dezamăgiți când, întorși în țară, am observat că elevii care sunt

acum la liceu se confruntă cu aceleași probleme pe care le aveam și noi în urmă cu atâția ani.

Ei bine, ajunși la facultate, „dincolo” am dat peste un sistem complet diferit. Am fost încurajați încă de la început să ne explorăm interesele și ne-au fost puse la dispoziție toate resursele pentru a ne dezvolta în direcția aleasă de noi, de la numărul mare de cursuri diverse la cluburile și societățile de dans, dezbateri, artă sau construcții de mașini.

Dar numărul mare de oportunități, dotările performante ale laboratoarelor, bibliotecilor și sălilor de calculatoare, experiența profesorilor recunoscuți la nivel mondial în domeniile lor, toate aceste lucruri probabil nu ne-au impresionat de la început atât de mult ca modul în care era abordată educația. La cursuri eram învățați să nu luăm nimic de-a gata, să gândim critic și să punem sub semnul întrebării toate conceptele prezentate, până când le puteam susține cu date și argumente. Profesorii ne încurajau să venim cu întrebări în timpul cursului, iar dacă cineva nu înțelegea ceva, avea mereu curajul să ceară explicații suplimentare, conștient că probabil nu este singurul care are nelămuriri. Atunci, cei din fața noastră își asumau datoria de a explica totul cu răbdare, într-un mod mai clar. Deseori eram puși în fața unor probleme deschise, fără răspuns corect, pe care nu le puteam aborda doar folosind informații și cunoștințe teoretice, ci gândind creativ, privindu-le din mai multe unghiuri și venind cu abordări originale. La examenele de matematică și științe exacte nu trebuia să știm formule pe de rost, fiindcă acestea se găseau în dosare la care aveam acces în timpul testării, ci trebuia să înțelegem cum să le aplicăm la situațiile date. Accentul fiind pus pe creativitate, gândire critică și explorare intelectuală, ne-am dat seama repede că acestea sunt abilitățile pe care trebuia să le cultivăm pentru a avea succes atât la facultate, cât și apoi, în viitoarele noastre cariere.

Ne-am dat seama că, la liceu, fusesem atât de puternic descurajați să ne exprimăm opiniile, să căutăm singuri argumente pentru a le susține și să arătăm scepticism față de lucrurile general acceptate care ne erau predate, încât ne-a venit greu la început să ne adaptăm la stilul acesta nou de a învăța și, în fond, de a gândi. Nu eram obișnuiți să punem întrebări la oră, din teama că vom fi judecați de profesori și de colegi și nu eram obișnuiți să îi contrazicem pe cei din fața noastră, când priveam lucrurile dintr-o perspectivă diferită, fiindcă ne fusese inoculată din școală ideea că părerea noastră nu contează cu adevărat. La liceu, eram lăudați pentru comentariile literare învățate pe de rost și puși la colț pentru opinii de tipul „valoarea literară a romanului *Enigma Otiliei* este diminuată de asemănarea izbitoare cu *Eugenie Grandet* a lui Balzac”. Apoi am trecut la un sistem în care trebuia să înțelegem în profunzime tot ce citeam și să știm să reflectăm, să tragem concluzii și să creăm paralele relevante între conceptele pe care le învățam. Fie că era vorba despre a construi un robot, a implementa un algoritm sau a scrie un eseu, jumătate din muncă era să înțelegem conceptele de la cursuri, iar cealaltă jumătate era să analizăm modurile în care le putem aplica în cadrul proiectului și să ne folosim creativitatea pentru a descoperi legături noi sau metode mai eficiente de a ajunge la rezultatul dorit. Să facem saltul acesta, deși nu a fost ușor, cu siguranță a fost o experiență care ne-a transformat pe fiecare dintre noi și ne-a oferit o deosebită satisfacție personală și intelectuală – am simțit că în sfârșit ne putem satisface curiozitatea, că primim provocări reale, pe care suntem sincer entuziasmați să le depășim prin eforturi proprii.

Problema adaptării la stilul de învățare specific universitar este una universală: trecerea de la sistemul rigid din liceu la învățarea independentă, bazată pe explorare individuală, este dificilă pentru mulți dintre studenții din întreaga lume. Studii

realizate la o universitate din Marea Britanie* arată că o treime dintre studenții din anul I se așteptau la un stil de predare asemănător cu cel din școală, unde profesorul dictează și elevii iau notițe, în timp ce un număr la fel de mare de studenți au declarat că întâmpină dificultăți în a se adapta la stilul de învățare independentă și în a fi responsabili pentru programul lor de lucru academic. Din fericire, universitățile de top iau în considerare dificultățile pe care le-ar putea avea studenții proveniți din medii academice diferite, oferind îndrumare în procesul de învățare. Toți membrii facultății, de la studenții doctoranzi la profesorii care fac cercetare *cutting-edge*, sunt deschiși și au o atitudine prietenoasă, ceea ce face adaptarea mult mai ușoară și plăcută. Grija pentru student este pusă pe primul plan și incredibil de multe resurse sunt investite în acest scop. Profesorii organizează *supervisions*, *tutorials* sau *office hours*, în timpul cărora studenții care vor să ceară lămuriri suplimentare despre curs sau să investigheze anumite aspecte mai în profunzime se pot aduna în grupuri mici și pot discuta cu aceștia într-o atmosferă detașată. Aici, credem noi, se vede cel mai bine cât de dedicate sunt universitățile de top în educarea generațiilor viitoare și principiului de a pune studentul pe primul loc. Cercetători recunoscuți la nivel mondial în domeniul lor petrec câteva ore pe săptămână cu adolescenți de 19 ani, până când fiecare dintre ei înțelege 100%, fără nicio confuzie, principiile de bază care i-au fost predate. Experiența educațională este una personalizată, în care studentul este susținut în efortul de a-și pune în valoare punctele forte și de a lucra la punctele sale slabe. Pe lângă personalul academic, universitățile au secții dedicate bunăstării studenților, unde aceștia pot discuta despre orice probleme de natură personală

* „Mind the Gap: are students prepared for higher education?”, Houston Lowe & Anthony Cook Educational Development Unit, University of Ulster at Coleraine.

cu care se confruntă. Spre deosebire de sistemul educațional din România, unde sănătatea mintală a elevilor este deseori neglijată, iar aceștia ori nu au cu cine să discute la școală despre problemele lor, ori le este frică să o facă, pentru a nu fi judecați sau marginalizați, la universitate aceste aspecte sunt abordate cu empatie, într-un mediu în care fiecare student se poate simți înțeles, și nu judecat.

Ce ne-a impresionat în egală măsură a fost modul în care studenții sunt evaluați pe baza unui sistem meritocratic. Nu rareori ni s-a întâmplat să ne confruntăm în timpul liceului cu o serie de probleme, de natură morală și etică, care depășeau puterea de înțelegere a unui tânăr de 16 ani. Observăm și acum că mulți dintre elevii care vin la noi pentru îndrumare sunt copleșiți de aceleași probleme. Principiul general acceptat – „Nu este bine să furi”, care se extinde la „Nu este bine să furi munca altuia” și devine, aplicat la domeniul învățământului, „Nu este bine să copiezi” – se conturează tot mai puțin clar în mintea elevilor de liceu, pe măsură ce avansează în sistemul de educație românesc. Deși profesorii și părinții le repetă acest principiu, promovând verbal importanța corectitudinii, elevii simt de multe ori din partea familiei presiunea de a avea note mai mari decât colegii lor și observă cum profesorii deseori închid ochii la o serie de incorectitudini, permițând elevilor în mod tacit să „se inspire” unii de la alții și de pe internet. Astfel, tinerii devin confuzi și o serie de contradicții se formează în mintea lor: pe de o parte știu că este greșit să își asume munca altora, pe de altă parte văd că „toată lumea copiază” și simt că este nedrept ca ei să primească o notă care reflectă cunoștințele lor, în timp ce majoritatea colegilor primesc note mai mari trișând. Numărul mare de materii obligatorii face să fie aproape imposibil ca un elev să se pregătească suficient cât să ia note maxime la toate. Dacă trebuie să dea un test la chimie, pentru

care nu s-a pregătit înainte, un elev va avea de ales între a lua nota 7, reprezentativă pentru cunoștințele sale în acel moment, și a lua 9 sau 10 copiind. Știind că și colegii lui vor copia și că probabil el va fi singurul din clasă care va lua 7 dacă nu va face la fel și gândindu-se la importanța mediilor de la școală pentru admiterea la universitate și la muștrările familiei – „Cum de colegii tăi au putut să ia note mari și tu nu?” –, el va decide să trișeze, încălcând principiul corectitudinii. Totuși, același elev nu ar fura niciodată un pix sau o pereche de blugi de la mall – ar fi profund indignat doar la auzul unei astfel de idei. Genul acesta de contradicție, venită din imposibilitatea aplicării aceluiași principii morale în situații similare, cauzează confuzie în mintea elevilor și poate avea consecințe extrem de serioase pe termen lung.

Implicațiile practice ale acestor atitudini, și anume faptul că mediile de la școală nu reflectă cunoștințele și capacitățile elevilor, nu sunt nici pe departe la fel de grave ca cele asupra dezvoltării personale a tinerilor. Pentru a rezolva conflictul moral interior, aceștia acceptă încet-încet nedreptatea din jur ca pe ceva normal, dezvoltând deseori, ca mecanism de apărare, o atitudine cinică, de resemnare: „Așa e sistemul, n-ai ce să-i faci”. Pentru un tânăr de 16-17 ani, care își construiește un sistem de valori pe care se va baza de-a lungul vieții, această atitudine, credem noi, este cea mai periculoasă.

Nu am prezentat această problemă aici doar de dragul de a critica sistemul sau a face generalizări. Am observat că aceste atitudini sunt prevalente în rândul elevilor de liceu și, trecând prin același sistem și noi, ne amintim cât de dificil ne-a fost și nouă să ne confruntăm cu astfel de dileme. Abia când am ajuns la facultate, expuși la un sistem meritocratic, bazat pe valori sănătoase și universale, am reușit să clarificăm lucrurile în mintea noastră. De la începutul studiilor universitare am avut un

sentiment puternic de ușurare și siguranță. La fiecare curs, seminar, proiect, evaluarea era strict obiectivă, bazată pe calitatea muncii noastre. Știam că, pentru a obține un scor mare în examene, trebuie să lucrăm, cu disciplină și dedicare, și că nu există niciun fel de scurtături. Aveam încredere că profesorii ne vor acorda note la prezentările orale strict pe baza coerenței în exprimare și a gradului de înțelegere a materialului, indiferent de relațiile personale pe care le aveam cu ei. Primul lucru care ni se explica la seminarele de scriere academică din primul an era importanța citării tuturor surselor într-o lucrare, iar ideea de a copia la un examen era străină de toți colegii noștri. Imediat a devenit străină și pentru noi, o posibilitate la fel de îndepărtată ca a fura blugi de la mall. Am simțit că mintea nu ne mai este ocupată de dileme fără răspuns. În loc să ne gândim la metode de a ne adapta la un sistem greu de înțeles și de navigat, ca în liceu, puteam să ne preocupăm să fim mai productivi, să învățăm lucrurile mai temeinic și să colaborăm cu colegii și profesorii pentru a descoperi cum putem, prin munca noastră, să facem o schimbare în bine în societate. Sistemul de valori dezvoltat în timpul studiilor universitare a stat la baza tuturor deciziilor pe care le-am luat mai târziu și a motivației de a da ceva înapoi societății și a crea o schimbare de mentalitate în școala românească.

Corectitudinea, integritatea și disciplina muncii nu sunt singurele valori care stau la baza sistemului de educație de top din Vest. Colaborarea, sentimentul de comunitate și impactul social au fost alte aspecte importante pe care ni le-am însușit la facultate și pe care nu se puneau deloc accentul la liceu. În școala românească este încurajată competiția până în punctul în care aceasta poate deveni toxică, afectând relațiile interumane. Evaluările sunt făcute aproape exclusiv individual, iar practici precum citirea sau afișarea notelor de la teste ale tuturor

elevilor în fața clasei sau folosirea catalogului electronic cu pagina de „Clasamentul clasei” îi fac pe elevi să se concentreze mai degrabă pe a demonstra că sunt mai buni decât ceilalți, în loc să lucreze la dezvoltarea lor personală. În orele de la școală, elevii au rareori ocazia să lucreze cu adevărat în echipă, singurele ocazii fiind rarele proiecte în PowerPoint, pentru care fiecare își scrie partea lui, pe care o citește apoi în fața clasei. Astfel, nu numai că elevii nu deprind abilitatea de a lucra în echipă, de care vor avea nevoie la facultate și mai apoi în aproape orice activitate în viitoarea carieră, dar nici nu percep avantajele de a lucra împreună cu alții pentru a atinge un scop comun, plăcerea de a fi expus la ideile altora, de a asculta cu atenție și de a construi împreună pe baza lor.

Învățând despre fiecare materie ca și cum ar fi izolată de celelalte, dintr-un unghi strict teoretic, discrepanța dintre ce se face la școală și „viața reală” se accentuează și mai mult. Dacă fizica și matematica rămân o serie de formule și teoreme fără legătură cu bomba atomică sau cu încălzirea globală, tinerilor le va veni greu să abordeze și să rezolve probleme reale care îi afectează direct pe ei, comunitatea din care fac parte și lumea în general. Ajunși la universitate în străinătate, am observat că fiecare concept era abordat dintr-o perspectivă multidisciplinară, accentul căzând pe relevanța practică și pe modul în care poate fi aplicat pentru a produce impact social. Lucrurile pe care le învățam la diferitele cursuri se legau între ele, apoi erau aplicate direct în laboratoarele și proiectele în echipă. Legăturile strânse între universitățile de top, industrie și mediul de cercetare permit studenților să aibă acces la o gamă largă de oportunități de internship în timpul facultății, la companii și instituții cu renume pe plan mondial. Astfel, ei învață să aplice conceptele de la curs în situații practice din industrie, fiind totodată expuși la mediul de pe piața muncii,

unde trebuie să producă rezultate, lucrând împreună cu ceilalți colegi din proiect.

Dincolo de avantajele acestea practice care vin cu o educație de top, la universitate se pune un accent deosebit pe responsabilitatea civică și spiritul de comunitate. Studenții, simțind apartenența la o comunitate în care sunt respectați, valorificați și susținuți să se dezvolte ca indivizi, dezvoltă un sentiment de responsabilitate față de societatea din care fac parte. Lucrul pe care l-am înțeles și noi, și colegii noștri de la universitate a fost că educația excepțională din timpul facultății nu a constatat doar în faptul că am fost echipați cu acel set de competențe și cunoștințe necesare pentru a atinge succesul individual în carierele noastre, ci și în faptul că am înțeles că acest privilegiu vine la pachet cu datoria de a folosi ce am învățat pentru a crea o schimbare pozitivă în comunitate și a accelera progresul social și economic. Am fondat Upgrade Academy pentru a-i aduce împreună pe elevii motivați și a-i ajuta să aibă acces la universitățile potrivite aspirațiilor lor individuale, unde pot avea parte de o astfel de experiență educațională.

4

Cum faci să ajungi acolo?

După ce am pregătit peste 250 de elevi pentru admiterea la universități de top, avem convingerea că oricine poate lua peste 9 la Bacalaureat are șanse să fie admis la o universitate foarte bună, prin motivație, muncă și dedicare. Mulți elevi români, descurajați din școală și pierzându-și încrederea în sine, se gândesc că nu sunt suficient de buni și renunță din start la ideea de a studia în străinătate. Unele familii, auzind de costurile studiilor în străinătate, decid că o astfel de investiție ar fi prea costisitoare și renunță înainte de a se interesa despre sistemul de burse și ajutor financiar de la universitățile din străinătate. Alți elevi, cu un potențial deosebit, ajung, din cauza informațiilor false, să studieze la universități de mână a doua din afară, pentru că au fost descurajați și li s-a spus că nu au șanse să intre la universități de top.

Școala, care ar trebui să fie cea care îi pregătește pe elevi pentru viața de după terminarea liceului, eșuează în încercarea de a le oferi acestora informații în legătură cu oportunitățile educaționale pe care le au în continuare. Consilierul școlii, care trebuie să sfătuiască sute sau chiar mii de elevi dintr-o școală în legătură cu viitorul lor, nu are timpul fizic sau resursele necesare să îi recomande fiecăruia programele universitare cele mai potrivite pentru el. Astfel, tinerii motivați, care își doresc să facă o alegere informată, merg la târguri de universități sau apelează la diverși consultanți educaționali, care le oferă sfaturi care de multe ori nu sunt cu adevărat în interesul lor. În acest capitol vom vorbi despre unele mituri, preconcepții și

informații false în ceea ce privește studiul în străinătate, dar și despre aspectele pe care le urmăresc cu adevărat universitățile bune când își selectează viitorii studenți.

Mitul nr. 1: Nu îmi permit să studiez în străinătate

Universitățile de top caută să atragă elevi talentați, cu potențial. Pentru a atinge acest scop și a crește diversitatea în rândul studenților, acestea fac eforturi susținute pentru a facilita accesul candidaților din toate mediile sociale și economice. Astfel, universitățile americane oferă pachete de ajutor financiar pentru studenții internaționali. Asta înseamnă că, odată ce ai fost acceptat la universitate, ți se face o ofertă de ajutor financiar, calculată pe baza posibilităților financiare ale familiei. De regulă, elevii români care provin din familii cu un venit sub 60 000 de dolari pe an, primesc un pachet financiar complet, care acoperă atât costurile școlarizării, cât și costurile de întreținere pe perioada studiilor. În Olanda, studenții pot accesa un împrumut de la stat pentru a-și finanța studiile. În Marea Britanie, deși taxele au crescut considerabil în urma Brexitului, iar împrumutul de la guvernul britanic nu mai este accesibil studenților din Uniunea Europeană, unele universități de top, precum Oxford și Cambridge, oferă burse pentru elevii excepționali, iar universitățile din Scoția dezvoltă un sistem de ajutor financiar pentru studenții europeni. În Italia, la Universitatea Bocconi, există o bursă de merit, pentru care sunt luați în considerare toți candidații, care acoperă în întregime costurile studiilor universitare. Multe universități oferă, de asemenea, oportunități de joburi part-time în campus. În esență, universitățile de top fac tot posibilul pentru a se asigura că aspectul financiar nu constituie o barieră pentru tinerii talentați

care doresc să studieze acolo. Bineînțeles, costurile totale pentru familie e posibil să fie mai ridicate decât dacă elevul ar rămâne acasă și ar deveni student la o universitate din România.

Și atunci apare întrebarea: „Merită?” Merită să fac un împrumut? Merită să lucrez part-time în timpul studiilor? Noi suntem convinși că da. Pe lângă avantajele de natură personală prezentate în paginile precedente, la nivel practic, oportunitățile de angajare și venitul mediu la început de carieră ale unui absolvent al unei universități de top sunt cu mult peste medie, efortul financiar din timpul facultății dovedindu-se complet justificat.

Mitul nr. 2: Oriunde aș ajunge să studiez în străinătate, voi avea mai mult succes decât dacă rămân în țară

Nu, în niciun caz. Am auzit de la elevi lucruri precum „Consilierul de la școală mi-a zis să merg la facultate oriunde în Anglia, că acolo școala e bună” sau „Am auzit de universitățile astea de la târgul de universități, probabil o să aplic la una dintre ele”. Majoritatea universităților, de oriunde ar fi, sunt, în fond, niște afaceri. Probabil ți-ai lua un bilet la cinema în weekend, să vezi un film nou, pe un ecran mare, la cea mai bună calitate, într-o sală cu scaune confortabile, cu suport pentru picioare. Probabil nu ți-ai lua bilet la un film vechi, la un cinematograful unde proiectorul e stricat și filmul se întrerupe și stai cu geaca pe tine, pentru că nu e încălzire în sală – probabil ai prefera să te uiți la același film acasă, la televizor.

Și cu universitățile e la fel. În Marea Britanie, spre exemplu, există peste 150 de instituții de învățământ superior. Un studiu realizat în 2016 de Institutul pentru Studii Fiscale și Institutul pentru Educație din UK în parteneriat cu un număr de